

Веклич В.О., к.ю.н.,
ст. викладач кафедри міжнародної економіки
Національний університет харчових технологій

КОРУПЦІЙНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІКИ: ДО ПИТАННЯ ЩОДО ХАРАКТЕРИСТИКИ

Анотація. Поширеність такого явища як корупція є загально визнаним явищем у багатьох країнах світу. Зважаючи на її вплив щодо економічних процесів постає питання з приводу об'єктивного відображення цього явища на теоретичному рівні.

Ключові слова: держава, економіка, корупція, модель економіки

Розвиток негативних тенденцій у середовищі вітчизняної економіки, поширення нелегальних надходжень і зростання необґрунтованих доходів переважно «елітних» верств суспільства дозволяє виділити корупцію у якості основного чинника, що є визначальним щодо усіх інших тенденцій розвитку більшості пострадянських систем.

Саме це дозволяє вказати на несумісність подібного явища з тенденціями, котрі притаманні ринковій економіці вільної конкуренції, сучасному капіталізму або навіть адміністративно-командній економіці. Тому видається доцільним для характеристики такої соціально-економічної дійсності використовувати термін «корупційна модель економіки». Тож, за допомогою нього можна схарактеризувати систему, яка заснована на декларуванні приватної власності при домінуванні олігархічної, умовній свободі вибору та конкуренції з відсутності дієвих механізмів їх захисту при об'єктивній майновій нерівності учасників економічних відносин і визначальній ролі майнового поділу, що спирається на особисті інтереси учасників ділових відносин та на корупційні зв'язки, що виникають у економічному середовищі, а також між представниками економічної еліти та політичного середовища.

Введення терміну «корупційна модель економіки» дозволить чітко окреслити ті аспекти політичної і економічної дійсності, які не підпадають під вже існуючі характеристики різних моделей економіки.

Фактично протягом багатьох років відбувалася профанація громадськості, коли у різних джерелах для характеристики тих деструктивних процесів і тенденцій, з якими стикалися суспільство, держава і громадяни, використовувалося поняття «ринкова економіка». Але є цілком самоочевидним що корупція є несумісною з тривалим поступальним розвитком і вважається неприпустимою у більшості розвинених країн світу.

Таким чином, задля об'єктивного окреслення процесів, які відбуваються у вітчизняному економічному середовищі необхідно опрацювати відповідне дійсним економічним явищам та процесам теоретичне підґрунтя. О. Чередняк вказував: «Ми розглядаємо економіку як систему, що саморозвивається і на яку впливають своїми рішеннями державна адміністрація, зовнішні агенти. Реакція економіки на ці рішення та виклики часто буває несподіваною, оскільки визначається її внутрішніми механізмами, тому головне – правильно описати внутрішні механізми саморозвитку».

Фактичний стан суспільних відносин у нашій країні характеризується поступовим відходом від корупційної моделі, до підтримання якої були залучені вищі керівні кола держави, але у разі відсутності чіткого усвідомлення поширеності такого явища, як корупція, ми не матимемо змоги визначити перспективи подальшого розвитку боротьби з таким явищем, його специфічні риси, а також можливості щодо розвитку економіки на стратегічному рівні, а відповідно, й країни в цілому.

Також ми маємо усвідомлювати відмінності алгоритмів діяльності державних чиновників за реально існуючої корупційної моделі та за моделі ринкової економіки. Тобто, сам характер «послуг», які можуть отримувати фізичні та юридичні особи у органах державної влади. Адже саме у цьому

виражається практичний аспект впливу корупції на суспільні відносини і, зокрема, у економічному середовищі.

Отже, поточний стан реальних суспільних відносин у країні в цілому і, зокрема, у економіці, а також потреба структурних змін вимагає адекватного теоретичного вираження практичних проблем на теоретичному рівні.

Література

- 1. Лановий Володимир. Як реформувати корупційний олігархічний лад / В. Лановий // Економічна правда [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2014/10/23/499475/>.*
- 2. Харламова Г. Професор Олександр Чередняк: “Моделі як зброя сучасної вітчизняної економічної науки” / Ганна Харламова // Український журнал “Економіст” – 2014. – № 8. – С. 1а-1.*